

Hart voor de zaak

Voorstellen ter versterking van de positie van kleine ondernemers

Februari 2006
Arda Gerkens, Tweede-Kamerlid SP

Inleiding

De SP wil dat er structurele maatregelen worden genomen om kleine ondernemers te ondersteunen. De kleinschaligheidaf trek moet fors worden verhoogd en het belastingtarief over de eerste 41000 euro winst moet worden verlaagd. Kleine bedrijven moeten bij ziekte van werknemers nog maar één in plaats van twee jaar loon doorbetalen. Ook moet er een verbod komen op verkoop onder de inkoopsprijs.

De faciliteiten voor starters zijn volgens SP-Kamerlid Arda Gerkens de laatste jaren ten onrechte uitgekleed. “Kleine ondernemers zijn van grote waarde voor de economie, maar starten wordt moeilijk gemaakt, er is onnodige regelgeving en nauwelijks sociale zekerheid. Ruim één op de tien kleine ondernemers leeft onder de armoedegrens. Maar ook de gevolgen van criminaliteit vormen een bedreiging.” Volgens de SP krijgen kleine ondernemers en zelfstandigen te weinig aandacht van de politiek, die vooral oog lijkt te hebben voor middelgrote en grote ondernemingen.

Veel van de ondernemingen die het moeilijk hebben, zijn eenmanszaken of vennootschappen onder firma. De winst vormt het salaris van de eigenaar. Als de winst laag is, of wanneer verlies wordt gedraaid, moet de ondernemer interen op zijn eigen vermogen. Praat dit kabinet vaak over onze economie en wat goed is voor het bedrijfsleven, dan hebben ze het vaak niet over deze groep ondernemers. Bovendien treffen veel van de maatregelen op de sociale zekerheid ook deze kleine ondernemer. Het Economisch Instituut voor het Midden- en kleinbedrijf (EIM) meldde in januari dat in het jaar 2000 ruim 13 procent van alle zelfstandige ondernemers een inkomen onder de armoedegrens (onder bijstandsniveau) had.

De SP vraagt om meer aandacht voor deze groep hardwerkende mensen, die met beperkte middelen een bestaan proberen op te bouwen. Voor de SP is het hoog tijd om de K uit het MKB te halen en nader onder de loep te nemen.

Hieronder treft u een toelichting en een serie aanbevelingen waarvan dit de belangrijkste zijn:

- De kleinschaligheidaf trek voor zelfstandigen wordt voor de eerste twee schijven verhoogd met 50 procent en het belastingtarief over de eerste 41000 euro winst verlaagd naar 23,5 procent.

- De kleinschaligheidsaf trek voor starters wordt verdubbeld, voor zowel vennootschappen als zelfstandigen.

- Kleine bedrijven (tot 20 werknemers) hoeven bij ziekte van werknemers één in plaats van twee jaar loon doorbetalen.
- Startende ondernemers die een diploma ondernemersvaardigheden halen komen in aanmerking voor een aanmoedigingssubsidie.
- Gemeentelijke belastingen moeten gebundeld worden in één aanslag en op landelijk niveau wordt de bandbreedte van de diverse gemeentelijke belastingen aangegeven. De loonbelasting en de afdracht van sociale premies moet vereenvoudigd worden.
- Om ook kleine ondernemers de mogelijkheid te geven zich te verzekeren tegen arbeidsongeschiktheid, moet er een standaard pakketpolis komen met een ruime dekking en een acceptatieplicht.
- Om de toegang tot tijdelijke bijstand vereenvoudigen wordt bij de vaststelling van het vermogen, de waarde van onroerende goederen niet meegenomen. De beoordeling van de aanvraag worden afgehandeld door de belastingdienst in plaats van de sociale dienst.
- Er komt een wettelijk verbod op verkoop onder de inkoopprijs en één vaste dag waarop de winkels gesloten zijn.
- De komst van grote winkelcentra aan de rand van de gemeente of langs doorgaande wegen moeten voorkomen worden.
- Om de financiële gevolgen van criminaliteit te beperken komt er een waarborgfonds. Het voegingsproces moet eenvoudiger worden, zodat schade sneller op de dader kan worden verhaald.

Starten en blijven

“De bank geeft pas krediet wanneer je geld meeneemt”. Banken zijn heel huiverig om aan starters geld te geven, maar ook aan ondernemers die verdere investeringen willen doen. Daardoor is het voor ondernemers moeilijk om verdere investeringen te doen. Met lastenverlichting voor deze groep wil de SP beide aantrekkelijker maken.

- De kleinschaligheidsaftrek voor zelfstandigen wordt voor de eerste twee schijven verhoogd met 50%. Hierdoor worden de lasten verlicht voor ondernemers die geen vennootschap hebben, zoals eenmanszaken.
- We verlagen het belastingtarief over de eerste 41000 euro winst naar 23,5%.
- De kleinschaligheidsaftrek voor starters wordt verdubbeld, voor zowel vennootschappen als zelfstandigen. Een ondernemer mag deze aftrekpost drie keer toepassen.

Wanneer een ondernemer vanuit de bijstand wil starten, kan dat nu met behoud van uitkering voor een periode van drie maanden. Dat is bijzonder kort. Deze periode moet verlengd worden.

- Wanneer je vanuit de WW een bedrijf begint, kan dat met behoud van uitkering voor een periode van zes maanden, daarbij wordt wel gescreend op ondernemerskwaliteiten.

Juist de kleine ondernemer en zelfstandige voelen als eerste de effecten van economisch zwaar weer. In de eerste negen maanden van 2004 belandden 10.733 consumenten en ondernemers met een eenmanszaak in de schuldsanering. In dezelfde periode in 2003 was dit nog 8000. Juist omdat ze klein zijn hebben ze ook minder reserves of de mogelijkheid om al dan niet tijdelijk te bezuinigen op overhead om te overleven. Maar zware tijden hoeven niet synchroon te lopen met een slechte economie. Er zijn vele sectoren waarin juist zelfstandigen werkzaam zijn, die gevoelig zijn voor tijdsinvloeden. Denk aan de ijscoman bij een slechte zomer, de fotograaf die even geen opdrachten krijgt of wanneer de klant vanwege wegopenbrekingen wegblijft. Wanneer de zaken wat moeizamer gaan omdat de vraag tijdelijk is afgenomen, kan vooral het kredietwaardigheid van de bedrijven in de problemen komen. Wanneer dan ook de deurwaarder komt aankloppen en aanmaning na aanmaning zich opstapelt is de neerwaartse spiraal snel in werking gezet. Overigens is het ook steeds vaker door het gebrek aan kennis zelf dat de kleine ondernemer in de problemen komt. Om te zorgen dat zware tijden niet te hoeven leiden tot een onherroepelijk faillissement de volgende voorstellen:

- Wanneer er een schuldsanering nodig is dan duurt het lang voordat de sanering ook tot stand komt. In die periode komt de deurwaarder nog steeds langs terwijl de ondernemer op schuldsanering zit te wachten. Het zou dan in die periode ook niet

mogelijk moeten zijn dat zolang de schuldsanering niet geregeld kan zijn vanwege de rechtbank geen deurwaardersmaatregelen genomen kan worden.

- Wanneer een ondernemer het tijdelijk minder heeft vanwege oorzaken buiten zijn schuld om is het mogelijk volgens het Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen (Bbz) tijdelijke bijstand aan te vragen. Als het eigen vermogen een bepaalde grens te boven gaat, wordt de bijstand op grond van het Bbz in de vorm van een lening verstrekt. Tot een eigen vermogen van € 38.147 is bijstand mogelijk in de vorm van een bedrag dat niet hoeft te worden terugbetaald. Aangezien dit vermogen vaak vast zit in goederen of kapitaal dat noodzakelijk is om het werk voort te zetten, wordt de bijstand al snel als lening verleend en moet dus later worden terugbetaald. Om de toegang tot de Bbz niet te belemmeren stellen wij voor om bij de vaststelling van vermogen de waarde van onroerende goederen niet langer mee te nemen.
- De eisen voor het Bbz worden als rigide ervaren. Ook bij de beoordeling door de Sociale Dienst kun je vraagtekens zetten. Daarom zouden de eisen moeten worden herzien en de beoordeling van de aanvraag moeten worden afgehandeld door de Belastingdienst.

Een recente wijziging is het afschaffen van de WAZ, de Wet Arbeidsongeschiktheid Zelfstandigen. Er geldt voor de huidige verzekeringen geen acceptatieplicht, waardoor ondernemers met een hoog risico ofwel zich niet kunnen verzekeren ofwel voor onacceptabel hoge kosten komen te staan. Consequentie: steeds meer ondernemers zijn on- of onderverzekerd. Werknemers die jarenlang WW- en WAO premie hebben betaald, verliezen deze rechten indien zij een bedrijf starten.

- Er moet een standaard pakketpolis komen voor de arbeidsongeschiktheid. Dat pakket wordt betaald via een heffing op de particuliere verzekeringen. Het standaardpakket wordt vastgesteld door de overheid. Op dit standaardpakket zit een acceptatieplicht.

Vakmanschap & concurrentie

Om het vakpeil te verhogen en te bewaken en daarnaast de startende ondernemers algemene handelskennis bij te brengen, is in het verleden de Vestigingswet in het leven geroepen. De vestigingswet is in 1996 vereenvoudigd en in 2001 grotendeels afgeschaft. De wettelijke eisen op het gebied van vakbekwaamheid vervielen voor vrijwel alle branches, terwijl de overheid de eisen van handelskennis (het middenstandsdiploma) verving door eisen van algemene ondernemersvaardigheden, voor vier clusters van branches aangevuld met eisen van bedrijfstechniek. De stelling dat startende ondernemers zich zelf wel scholen om zich op het ondernemerschap voor te bereiden, blijkt in de werkelijkheid heel anders te zijn. Het schrappen van vestigingseisen heeft tot een vermindering van de scholingsinspanningen van starters geleid. Dat is ook de belangrijkste gevolgtrekking die MKB-Nederland en VNO-NCW verbinden aan de uitkomsten van hun gezamenlijke onderzoek (Leren ondernemen loont, juni 1999). Dat betekent een ernstige aantasting van het streven naar bevordering van de kwaliteit van het ondernemerschap en op termijn een verzwakking van de economische structuur van het Nederlandse bedrijfsleven.

Onze voorstellen voor vergroting van het vakmanschap:

- Laat een startende ondernemer die een diploma ondernemersvaardigheden haalt, in aanmerking komen voor een aanmoedigingssubsidie.
- Stel weer verplichte vestigingseisen. Hierdoor verbetert de kans van overleven van een onderneming. De eisen zullen voor de ene beroepsgroep zwaarder zijn dan de andere.

De kleine ondernemer staat voortdurend onder druk van de schaalvergroting. Het is juist de ondernemer die last heeft van de verruiming van de winkeltijden, het stunten met de prijzen en grootwinkelbedrijven die steeds vaker hun aanbod uitbreiden, denk aan tuincentra die ook speelgoed verkopen. Deze druk zorgt er uiteindelijk voor de kleine ondernemer het hoofd niet langer boven water kan houden. De verschraling van het winkelaanbod zal uiteindelijk meer monopolisten geven waarbij de klant niet gediend hoeft te zijn. Ook winkels in de dorpskernen verdwijnen hierdoor, wat de sociale cohesie aantast. Door de prijzenoorlog is het aantal kleine buurtsupermarkten in de afgelopen 2 jaar flink afgenomen, met ruim 12 procent, van 1100 naar 966. Om de kleine ondernemer meer ruimte te geven stellen wij het volgende voor:

- Een wettelijk verbod op verkoop onder de inkoopprijs, naar Belgisch voorbeeld.
- Het is prima om weer één vaste dag per week de winkels te sluiten. Daardoor wordt de concurrentiepositie van de kleine ondernemer eerlijker.
- Grote winkelcentra aan de rand van de gemeente of langs doorgaande wegen moeten vermeden worden. Ze maken de middenstander stuk en trekken onnodige mobiliteit aan.

Administratie & lastendruk

De Wet Uitbreiding Loondoorbetalingverplichting bij Ziekte (Wulbz) heeft er toe geleid dat de kosten van ziekte van de werknemer, ongeacht de oorzaak, bij de ondernemer liggen. Zij moeten het loon twee jaar doorbetalen. Sinds de privatisering zijn de kosten voor het verzekeren hoger dan voorheen. Grote(re) bedrijven verzekeren zich wel voor dit risico, kleine bedrijven niet. Het hoge risico, als gevolg van de loondoorbetalingregeling, beperkt ondernemers onnodig om mensen aan te nemen en leidt tot meer regels.

- Het eigen risico van loon doorbetalen gaat voor bedrijven met minder dan 20 werknemers van twee jaar naar een jaar.

Deregulering is één van de grote aandachtspunten in de politiek. En terecht. Op dit gebied worden al heel veel voorstellen gedaan maar toch willen we hier twee grote ergernissen aankaarten. De loonafdracht van belasting en sociale premies brengt enorm veel administratieve rompslomp met zich mee. De ondoorzichtigheid van dit systeem zorgt ook voor huiverigheid om personeel aan te nemen. Door de Walvisoperatie is dit iets verbeterd, maar een verdergaande vereenvoudiging is zeker nodig.

Op lokaal niveau brengen de vele lokale belastingen aanslagen een hoop ergernis met zich mee. Toeristenbelasting, precario, baatbelasting, OZB, reclamebelasting, parkeerbelasting en leges. De willekeur en verschillen in diverse gemeentes maken het er niet duidelijker op voor de ondernemer. Op gemeentelijk niveau moet zoveel mogelijk getracht worden deze belastingen te bundelen in één aanslag. Bovendien moeten voor deze belastingen een bandbreedte aangegeven worden.

- Verdere vereenvoudiging van de loonbelasting en afdracht sociale premies is hard nodig
- Gemeentelijke belastingen moeten gebundeld worden in één aanslag
- Op landelijk niveau moet de bandbreedte van de diverse gemeentelijke belastingen worden aangegeven.

Criminaliteit & veiligheid

Een van de grootste zorgen van een ondernemer is de criminaliteit. Regelmatig proberen winkeliers de criminaliteit eronder te krijgen. Allerlei voorstellen passeren dan de revue, waar niet altijd iedereen enthousiast op reageert. Van groot belang is het voorkomen van recidive, of wel voorkomen van draaideurcriminaliteit. In dat kader is het te betreuren dat allerlei programma's die gericht zijn op resocialiseren weggestreept zijn. Daardoor zullen veel ex-veroordeelden toch weer terugvallen in hun oude gedrag. Daarnaast doen te weinig ondernemers nog aangifte van criminaliteit. Dat kan verbeteren door de aangifte te vergemakkelijken. Bovendien moet er voor het geval dat de ondernemer geen beroep kan doen op verzekering of de schade kan verhalen op de dader een waarborgfonds worden ingesteld.

- Meer aandacht voor resocialiseren van veroordeelden om recidive te voorkomen
- Vereenvoudiging van het voegingsproces, waarmee de schade op de dader verhaald wordt
- Het instellen van een waarborgfonds dat onder meer gevoed wordt met een deel van de boetes op gelegd aan daders van winkeldiefstallen.